

VÄSTERMALMS SKOLA

Likabehandlingsplan

- **plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling**

Gymnasiesärskolan, Västermalm

Läsåret 2021/2022

Ansvarig rektor: Birgit Fältstam

Innehållsförteckning

1. Syfte och bakgrund	3
2. Värdegrund och arbetssätt	3
3. Utvärdering av genomförda insatser/ åtgärder	3
4. Redovisning av årets kartläggning samt riskområden	6
5. Mål för arbetet	9
6. Handlingsplan	10
7. Elevers delaktighet i arbetet	11
8. Rutiner vid akuta situationer	12
9. Bilaga; STELLA-rapportering	13
10. Bilaga; definitioner och begrepp	14

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete för elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Värdegrund och arbetsätt

Sundsvalls gymnasium, Västermalm ska vara en trygg mötesplats för ungdomar och vuxna.

Vår verksamhet bygger på demokratiska värderingar om alla människors lika värde och vi accepterar inga former av överträdelser av diskrimineringslagens och skollagens bestämmelser.

Skolan ska långsiktigt arbeta för en studiemiljö som främjar elevers inflytande, lika värde samt motverka diskriminering och kränkningar. Detta arbete ska ske i nära samarbete med eleverna.

3. Utvärdering av genomförda insatser/ åtgärder läsåret 2020/21

Gymnasiesärskolan på Västermalm består av de nationella programmen Fastighet, anläggning och byggnation (FAFAS), Hälsa, vård och omsorg (HOHAL) samt Hotell, restaurang och bageri (HRHOT). Dessutom finns gymnasiesärskolans individuella program (IAND) på Västermalm.

Nedan redovisas en utvärdering av insatserna från fjolårets likabehandlingsplan.

- **Rektor med stöd av kurator går igenom likabehandlingsplanen med arbetslagen. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.**

Detta har genomförts på APT och arbetslagsmöten.

- **Mentor, med stöd av EHT, informerar/ diskuterar likabehandlingsplanen med respektive klass. Eleverna ska få möjlighet att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.**

Mentor och kurator har diskuterat likabehandlingsplanen med eleverna. Resultaten av programmets nöjdhetsundersökningar har presenterats för eleverna och tillfällen har

då funnits till att diskutera värdegrundsfrågor. Under elevernas hela skoltid har frågor inom detta område berörts utifrån olika aspekter.

- **Programarbetslagen planerar vilka insatser som ska genomföras under året för att öka trygghet och trivsel för eleverna.**

Detta har genomförts enligt utvecklingsplanen i överenskommelsen mellan rektor och arbetslag/ förstelärare.

- **Öka elevernas delaktighet kring den fysiska och psykiska arbetsmiljön genom klassråd, programforum, elevråd och matråd.
Elevers medverkan kring ordningsregler sker via klassråden.**

Dessa frågor har tagits upp på klassråd, elevråd och programforum.

- **Matrådet arbetar för att öka trygghet och trivsel i matsalen genom att förbättra den fysiska och psykosociala miljön.**

Det är ett mål att öka trivseln och tryggheten i matsalen genom att utöka platserna. Under det gångna läsåret har den intelligande dramasalen nyttjats och genererat ytterligare 40 platser under lunchen, vilket till viss del har minskat trängseln och skapat en ökad trygghet.

Matrådet har genomförts vid två tillfällen under läsåret. I samtal med ansvarig rektor och skolsköterska som representerar matrådet framkom det att frågor kring maten har prioriterats. Frågor gällande trygghet har inte diskuterats, varför detta inför kommande läsår blir ett utvecklingsområde.

- **Värdegrundsarbetet är en naturlig del av undervisningen, t ex genom material och diskussionsunderlag som är kopplat till värdegrundsfrågor. EHT bidrar med sina kunskaper i undervisningen efter behov.**

Skolsköterskan har undervisat eleverna på det nationella och det individuella programmet i hygien.

Kurator har haft värdegrundsarbete med eleverna på det nationella programmet samt det individuella programmet. Temat har varit kärlek och relationer.

Skolsköterskan har undervisat eleverna på det nationella programmet i sex- och samlevnad.

- **Mentor informerar sina elever om vart man vänder sig vid trakasserier och kränkningar.**

Detta arbete har skett kontinuerligt under läsåret.

- **Kuratorsgruppen samverkar med elevkåren kring förbättringar av den fysiska miljön i skolan.**

Denna insats har ändrats under läsåret. Tillsammans med ledningen har kuratorerna sett över den fysiska miljön i centralhallen. Ett möte har genomförts och vissa små förändringar har gjorts.

- **EHT deltar vid arbetslagsmöten i det främjande och förebyggande arbetet. EHT-personal, rektor och pedagoger träffas regelbundet på respektive program i ett sk "Samlat EHT". Skolpsykolog deltar kontinuerligt i det främjande och förebyggande arbetet samt vid uppföljning 1 gång/ månad.**

Till "Samlat EHT" har pedagogisk personal kommit och diskuterat olika frågor på individ- och gruppnivå. Olika åtgärder har tagits fram och följts upp i detta forum. Skolpsykolog har deltagit vid "Samlat EHT" 1 gång/ månad samt medverkat vid enskilda elevkontakter samt med konsultation till pedagogisk personal på gymnasiesärskolans alla program.

- **EHT deltar i verksamheternas olika aktiviteter under året, såsom olika aktiviteter under elevernas skoldagar, friluftsdagar, temadagar m m för att bidra till ett främjande värdegrundsarbete. Spontana vardagskontakter med eleverna sker kontinuerligt under läsåret.**

EHT har under läsåret deltagit i olika aktiviteter på programmen. På grund av pandemin som medfört ett antal restriktioner gällande kontakter med andra så har det varit nödvändigt att begränsa antalet kontakter i vardagen för att följa gällande rekommendationer och förhindra smittspridning.

- **Mentorssamtal med eleverna på gymnasiesärskolans nationella program genomförs kontinuerligt. Syftet är att eleverna ska känna att de blir lyssnade på och att de har möjlighet att påverka sin situation. Pedagogerna ges möjlighet till ökad förståelse för elevernas hela livssituation. På det individuella programmet genomförs mentorssamtal 1 gång/ vecka, men möjlighet till enskilda samtal finns alltid, då personaltätheten är hög.**

Detta har genomförts.

- **För att eleverna ska känna sig trygga i matsalssituationen äter personal pedagogisk lunch tillsammans med eleverna. Individuella programmet äter före övriga program på skolan.**

Detta har genomförts.

- **Under hela skoldagen har eleverna tillgång till vuxenstöd. Gymnasiesärskolan har egna lokaler där elever och personal vistas tillsammans.**

Personaltätheten inom gymnasiesärskolan är hög. Programmen har egna lokaler och vid nöjdhetsundersökningarna på programmen framkommer att man känner sig trygg där.

4. Redovisning av årets kartläggning samt riskområden

Underlaget för kartlägningsarbetet har bestått av:

- resultatet av nöjdhetsundersökningen på gymnasiesärskolans nationella program på Västermalm
- resultatet av nöjdhetsundersökningen på gymnasiesärskolans individuella program på Västermalm
- anmälningar som gjorts om kränkande behandling vid gymnasiesärskolan på Västermalm
- jämförelse med svaren på några av frågorna i hälsosamtalen med elever i år 1, läsåret 2020/21
- utvärdering av elevernas fysiska och psykiska arbetsmiljö utifrån protokoll på elevråd och programforum

Redovisning av resultatet från nöjdhetsundersökningen på gymnasiesärskolans nationella program

På gymnasiesärskolans nationella program har nöjdhetsundersökningen där 15 frågor ingår använts. I kartläggningen har de frågor som är kopplade till likabehandlingsplanen plockats ut. 28 av totalt 32 elever i år 1-4 har besvarat enkäten under vårterminen 2021. Frågorna i årets enkät är delvis nya jämfört med förra läsåret varför det inte går att jämföra resultaten av alla frågor.

I enkäten ställdes frågan: ”Har någon varit dum mot dig i skolan detta läsår”. 4 elever svarade ja på frågan. Förra läsåret fanns inte frågan med.

2 elever uppgav i enkäten att det finns elever som man är rädd för. Detta överensstämmer med förra läsårets resultat.

På frågan om man vet vem på skolan man kan prata med om någon varit elak mot en elev svarade samtliga elever att de visste vem man skulle vända sig till. Förra läsåret var det ett fåtal elever som inte visste vem man kunde prata med.

Beträffande frågan om man känner sig trygg i skolan svarade 25 elever ja, 2 elever svarade nej och 1 elev svarade ibland. Föregående läsår var det andra svarsalternativ på frågan. 17 elever svarade att det stämde helt, 2 elever svarade att det stämde delvis, 1 elev svarade vet inte och 1 elev svarade att påståendet stämde dåligt.

3 elever har svarat att det finns platser på skolan där man känner sig rädd. De platser som anges är idrotten, uppehållsrummet, ”Storskolan” och matsalen. Denna fråga fanns inte med förra läsåret.

De flesta elever har svarat att de fått vara med och bestämma vilka ordningsregler de ska ha. Resultatet överensstämmer med föregående år.

Redovisning av resultatet från nöjdhetsundersökningen på gymnasiesärskolans individuella program

På det individuella programmet har nöjdhetsundersökningen genomförts under 4 veckor på höstterminen och 7 veckor på vårterminen. Enkäten har genomförts vid flera tillfällen för att ge en tydligare bild av hur eleverna upplever sin situation under hela läsåret. Frågorna är annorlunda formulerade jämfört med de nationella programmets enkät för att bättre passa eleverna som tillhör målgruppen på det individuella programmet. Det är sammanlagt mellan 64 och 152 svar per fråga. Det finns elever på gymnasiesärskolans individuella program som på grund av sitt funktionshinder inte har förmåga att besvara enkäten.

I nöjdhetsundersökningen ställdes frågan; ”Är alla snälla mot dig”? På höstterminen var det 89 % som svarade ja, 6 % som svarade nej och 5 % som svarade ibland. På vårterminen var det 93 % som svarade ja, 3 % som svarade nej och 3 % som svarade ibland. Utvecklingen är något mer positiv under vårterminen. Vid en jämförelse framgår att resultatet i stort sett överensstämmer med föregående läsårs resultat.

I enkäten fick eleverna svara på frågan; ” Vem pratar du med om någon varit dum mot dig”? På höstterminen var det 55 % av svaren som uppgav att man pratade med personal. 25 % pratade med en kompis, 16 % pratade hemma och 5 % pratade med rektor, skolsköterska eller kurator. På vårterminen hade andelen som vände sig till personal ökat till 74 %. På våren uppgav 13 % att de pratade med en kompis, 9 % pratade med någon hemma och 4 % uppgav att de pratade med rektor, skolsköterska eller kurator. Förra läsåret svarade 50 % av eleverna att de pratade med någon personal, 19 % pratade med en kompis, 19 % pratade med någon hemma och 4 % pratade med skolsköterska, kurator eller rektor.

På det individuella programmet ställdes i enkäten 4 frågor som är kopplade till trygghet; ”Har du det bra på skolan”? ”Har du det bra i din grupp”? ”Har du det bra på rasten”? ”Har du det bra i matsalen”? Flertalet av svaren är positiva där de allra flesta elever uppgav att man hade det bra. På vårterminen tyckte 95 % att de hade det bra på skolan, 95 % upplevde att de hade det bra i sin grupp, 95 % tyckte att det var bra på rasten och 93 % svarade att de hade det bra i matsalen. Vid en jämförelse med höstterminen 2020 samt med föregående läsårs ses en försiktigt positiv utveckling.

Anmälningar om kränkande behandling

På gymnasiesärskolan finns läsåret 2020/21 2 registrerade STELLA-anmälningar om kränkande behandling. Kränkningarna bestod av verbala trakasserier och fysiskt våld. Under föregående läsår gjordes 1 LISA-anmälning. (STELLA har ersatt LISA som system detta läsår.)

Resultat från hälsosamtal

I skolsköterskans hälsosamtal med eleverna i år 1 på de nationella och individuella programmen har inga elever uppgivit att de blivit utsatta för kränkningar. Det är samma resultat som föregående läsår.

Samtliga elever på gymnasiesärskolans program har i hälsosamtalen svarat att de känner sig trygga och trivs i skolan. Eleverna svarade på samma sätt förra året.

Utvärdering av elevernas fysiska och psykiska arbetsmiljö utifrån protokoll på elevråd och programforum

Nationella programmen

På de nationella programmens programforum har eleverna sagt att det i stort sett råder bra kamratskap mellan eleverna. Negativa händelser är ofta kopplade till sociala medier. Det händer även att man säger dumma saker till varandra och att saker går sönder, detta sker främst på raster när de vuxna inte ser.

Trivselregler har satts upp i klassrummen. Under läsåret har en ny trivselregel om mobilförbud på lektionerna fastställts för att skapa bättre arbetsro. På programforum har eleverna uppgivit att problemet med mobiler som stör på lektioner blivit bättre men att det fortfarande förekommer. Eleverna har framfört att trivselreglerna inte alltid följs genom att det är sena ankomster eller att elever stör undervisningen.

Synpunkter har framkommit på klassråden gällande att det varit trångt i matsalen. Ibland har det saknats handsprit utanför matsalen.

Det har framförts åsikter om att eleverna tycker att det är bra när äldre elever ”lär” yngre och är bra förebilder.

Eleverna har haft önskemål om hemklassrum och ansett att schemalaggningsen behöver förbättras.

Individuella programmet

På det individuella programmets elevrådsmöten har elever framfört att det är bra arbetsro i klassrummen. Eleverna har tyckt att det är viktigt att ha arbetsro när man ska jobba.

Det har varit kallt i ett par av klassrummen. Tröskeln in till musiksalen är för hög vilket gör att det varit svårt för vissa elever att komma in där. I aulan på det individuella programmet har det varit ett störande pip ljud.

På klassrådet har det framförts att det är negativt att många aktiviteter är inställda på grund av pandemin.

Sammanfattningsvis har följande riskområden identifierats:

- Det förekommer emellanåt konflikter mellan eleverna på gymnasiesärskolan. Ett fåtal elever upplever att det finns elever som man är rädd för. Elever upplever ibland att andra elever inte är snälla mot dem. Det finns 2 registrerade STELLA-anmälningar om kränkande behandling.
- Det finns ett fåtal elever i gymnasiesärskolan som inte känner sig trygga i skolan.
- Det finns platser på skolan som elever upplever som otrygga.
- Skolans förebyggande insatser för att förhindra kränkande behandling behöver utvecklas.
- Det finns behov av att öka integrationen mellan gymnasiesärskolans program och grupper.
- Elever har upplevt att det är ibland är trångt i matsalen och att det finns ställen på skolan som inte är anpassade för elever med funktionshinder.

5. Mål för arbetet

Mål

- Likabehandlingsplanen ska vara känd bland personal, elever och föräldrar.
- Alla elever ska trivas och känna sig trygga.
- Att få elever mer delaktiga kring arbetet med den fysiska och psykiska skolmiljön.
- Att utveckla det främjande och förebyggande arbetet för att förhindra kränkande behandling.

6. Handlingsplan

Föreslagna åtgärder

Ansvarig

När

Likabehandlingsplanen går igenom med arbetslagen. Personalen informeras om rutinerna för LISA-rapportering. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.	Rektor Kurator	Enligt varje programs årshjul
Mentor med stöd av kurator och skolsköterska informerar/diskuterar likabehandlingsplanen med respektive klass. Eleverna ska få möjlighet att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas. Kurator arbetar fram ett stödmaterial som mentor kan använda.	Mentor	Enligt varje programs årshjul
Programarbetslagen genomför insatser som ska ske under året för att öka trygghet och trivsel för eleverna.	Rektor och arbetslag	Enligt varje programs årshjul
Öka elevernas delaktighet kring den fysiska och psykiska arbetsmiljön genom klassråd, programforum, elevråd och matråd. Elevers medverkan kring ordningsregler sker via klassråden.	Mentor Rektor Kurator Skolsköterska	Enligt varje programs årshjul
Värdegrundsarbetet är en naturlig del av undervisningen, tex genom material och diskussionsunderlag som är kopplat till värdegrundsfrågor. EHT bidrar med sina kunskaper i undervisningen efter behov.	Ämneslärare	Regelbundet under läsåret
Mentor informerar sina elever om vart man vänder sig vid trakasserier och kränkningar.	Mentor	Regelbundet under läsåret
EHT deltar vid arbetslagsmöten i det främjande och förebyggande arbetet. EHT-personal, rektor och pedagoger träffas regelbundet på respektive program i ett s k ”Samlat EHT”. Skolpsykolog deltar kontinuerligt i det främjande och förebyggande arbetet samt vid uppföljning 1 gång/ månad.	Rektor EHT	Regelbundet under läsåret
EHT deltar i verksamheternas olika aktiviteter under året, såsom aktiviteter under elevernas skoldagar, friluftsdagar, temadagar m m för att bidra till ett främjande värdegrundsarbete. Spontana vardagskontakter sker kontinuerligt under läsåret.	EHT	Regelbundet under läsåret
Mentorssamtal med eleverna på gymnasiesärskolans nationella program genomförs på schemalagd tid varje vecka. Syftet är att eleverna ska känna att de blir lyssnade på och att de har möjlighet att påverka sin situation. Pedagogerna ges möjlighet till ökad förståelse för elevernas hela livssituation. På det individuella	Mentor	Regelbundet under läsåret

programmet genomförs mentorssamtal 1 gång/ vecka, men möjlighet till enskilda samtal finns alltid, då personaltätheten är hög.		
För att eleverna ska känna sig trygga i matsalssituationen äter personal pedagogisk lunch tillsammans med eleverna. Individuella programmet äter före övriga program på skolan.	Rektor Pedagoger	Regelbundet under läsåret
Under hela skoldagen har eleverna tillgång till vuxenstöd. Gymnasiesärskolan har egna lokaler där elever och personal vistas tillsammans.	Rektor Pedagoger	Regelbundet under läsåret

7. Elevers delaktighet i arbetet

Det finns plattformar där elever regelmässigt deltar och har möjlighet att uttrycka önskemål, förslag och synpunkter på skolmiljön. Dessa är:

- Klassråd, här kan eleverna förslagsvis vara med och utforma skolans/programmets ordningsregler.
- Programforum, där träffar representanter från varje klass rektor och kurator/skolsköterska för programmet och för fram synpunkter som framkommit vid klassråden. Detta sker 2 ggr/ termin. På det individuella programmet deltar kurator och skolsköterska på elevråd 1 gång/ termin.
- Matrådet, där elevrepresentanter träffar ansvarig rektor och skolköket för att diskutera möjlighet till utveckling av den fysiska miljön i matsalen samt annat som rör skolmaten.

8. Rutiner vid akuta situationer

När elev kränker elev

- A. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor eller EHT- kurator/ skolsköterska.
- B. Anmälan ska göras i ”STELLA” under fliken för ”Anmälan om kränkande behandling av barn/elever”. Det dokumentet finns på Inloggad under tjänsten rapportera tillbud och skador.
Blanketten skickas digitalt till Barn och utbildningskontoret.
- C. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig kan vara kränkt inträder, utöver anmälningsskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
- D. En utredning utifrån händelsen påbörjas. Kurator/ skolsköterska kan ansvara för eller vara behjälpliga med utredningen.
- E. Föräldrar/ vårdnadshavare kontaktas vid omyndig elev.
- F. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med elevs vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

10. Bilaga: STELLA-rapportering

Rutiner för rapportering i ”STELLA”

”STELLA” är ett system för dig som är medarbetare.

Här kan du anmäla händelser så som t.ex. skador, tillbud och kränkande behandling.

Du kan även se händelser som du tidigare har anmält.

Om du inte kan slutföra din händelserapportering kan du välja att spara det som skrivits till nästa gång du loggar in i ”STELLA”.

Om du har en påbörjad rapport så måste den slutföras innan du kan gå vidare med nästa händelserapport.

Din chef kan påbörja hanteringen av din anmälan när denna är slutförd.

- A. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor.
- B. Anmälan ska göras i ”STELLA” under fliken för ”Anmälan om kränkande behandling av barn/elever”. Det dokumentet finns på Inloggad under ”Mina verktyg”- Tjänsten rapportera tillbud och skador. Blanketten skickas digitalt till Barn- och utbildningskontoret.
- C. Kurator/ skolsköterska kan vara behjälpliga med att rapportera i ”STELLA”.
- D. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig kan vara kränkt inträder, utöver anmälningsskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
- E. Efter anmälan av ärendet i ”STELLA” ska ärendet dokumenteras.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till elevens könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där elevers lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• Funktionsnedsättning

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• Sexuell läggning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.